

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE GLIWICKIM
ZA ROK 2008**

POWIATOWY RAPORT ROCZNY

II/P/2008

CZEŚĆ II

Gliwice 2009

*Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła*

Opracowanie: © Andrzej Kasperek

SPIS TREŚCI

	str
Wstęp	4
I. Edukacja - analiza i diagnoza	5
II. Prognoza	7
III. Wnioski	12
Załączniki	13
Załącznik nr 1. T-II/P-4.1. Absolwenci zarejestrowani w PUP w powiecie gliwickim według szkół i zawodów w roku 2008 oraz przewidywani absolwenci w roku 2009.	
Załącznik nr 2. T-II/P-4.2. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w powiecie gliwickim w latach 2008 i 2009.	

WSTĘP

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gliwickim w 2008 składa się z dwóch części. W części I (patrz: *Powiatowy raport roczny II/P/2008 - część I*), omówione zostały ogólne założenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, metodologia prowadzonych badań i podstawowe definicje. W oparciu o wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z załącznika 3 – „*Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2008 rok*” i załącznika 2 – „*Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2008 rok*” do sprawozdania MPiPS-01, przeprowadzona została analiza zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych, ofert pracy oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2008.

Część II (prognostyczna), obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o dane dotyczące liczby absolwentów szkół w roku szkolnym 2007/2008 oraz ich prognozowanej liczby w roku szkolnym 2008/2009.

Podstawowe definicje¹

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- **zawód deficytowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód nadwyżkowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód wykazujący równowagę (zrównoważony)**, to zawód, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

Źródła informacji

Źródłem informacji do opracowania Części II RAPORTU – II/P/2008 są:

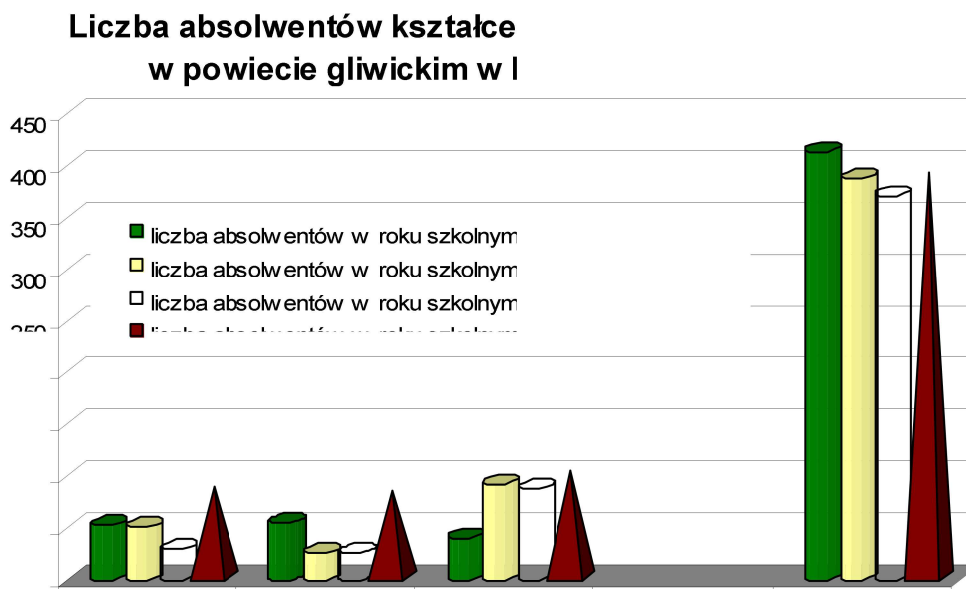
- Wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN dotyczące liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2007/08 oraz ich przewidywanej liczby w roku szkolnym 2008/09 .

¹ Patrz: „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, 2005

I. EDUKACJA - ANALIZA I DIAGNOZA

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym, pomimo tego udział absolwentów liceów ogólnokształcących i profilowanych – nie dających wykształcenia zawodowego - w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w dalszym ciągu wynosi ponad 70%).

Wykres 1.

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Kierunki kształcenia i zawody kształcone w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego²:

1. Licea ogólnokształcące

2. Licea profilowane

- profil mechatroniczny
- profil ekonomiczno-administracyjny
- profil transportowo-spedycyjny
- profil usługowo-gospodarczy
- profil zarządzanie informacją

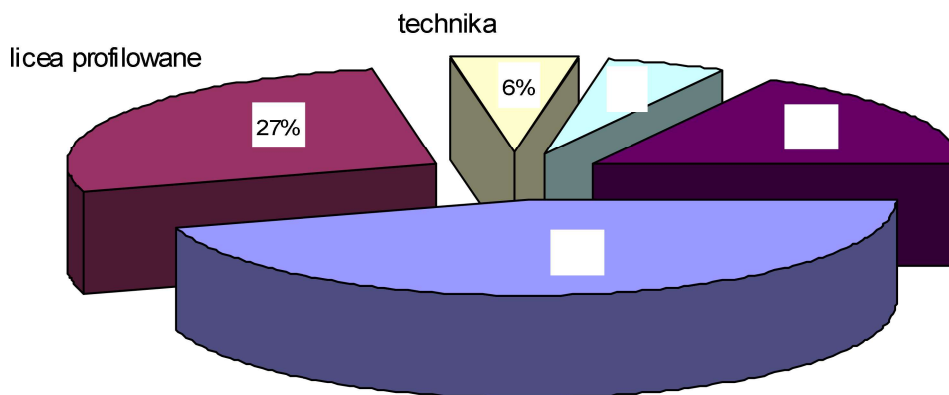
3. Technika

- technik architektury krajobrazu
- technik ekonomista
- technik elektryk
- technik górnictwa podziemnego
- technik handlowiec
- technik informatyk
- technik mechanik

² Na podstawie danych przesłanych z systemu informacji oświatowej MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Wykres 2.

**Struktura absolwentów szkół ponadgimn
w roku szkolnym**

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

4. Szkoły zasadnicze zawodowe

- blacharz samochodowy
- cukiernik
- fotograf
- fryzjer
- górnik eksploatacji podziemnej
- elektromonter instalacji elektrycznych
- kucharz małej gastronomii
- lakiernik samochodowy
- malarz – tapeciarsz
- elektromechanik pojazdów samochodowych
- monter elektronik - układy elektroniczne automatyki przemysłowej
- mechanik pojazdów samochodowych
- monter instalacji gazowych
- monter maszyn i urządzeń przemysłowych
- murarz
- piekarz
- rzeźnik wędliniarz
- ślusarz
- stolarz
- sprzedawca

5. Szkoły policealne:

- technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- technik informatyk
- technik górnictwa podziemnego
- technik administracji

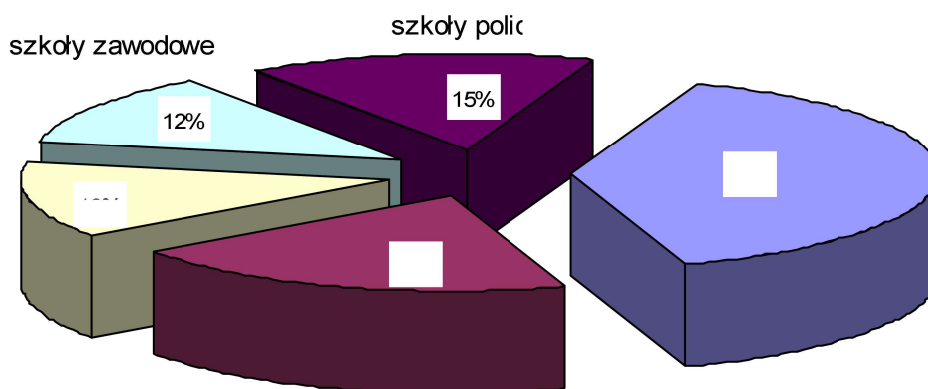
II. PROGNOZA

Zgodnie z zaleceniami metodycznymi, prognoza ma objąć analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w szkołach oraz badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy, dotyczące planowanych przyjęć i zwolnień pracowników w roku 2008.

Decyzją Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej³, powiatowe urzędy pracy zostały zwolnione z przeprowadzania tych badań. Raporty od 2007 roku w części prognostycznej powinny się opierać na przekazanych przez GUS wynikach badań popytu na pracę oraz danych uzyskanych z Systemu Informacji Oświatowej] MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych na poziomie powiatów. Natomiast dane dotyczące popytu na pracę są opracowywane **wyłącznie** na poziomie województw. W związku z tym nie mogą być wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy, a jedynie przez wojewódzkie urzędy pracy⁴. Tym samym opracowanie prognozy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rok 2009 na poziomie powiatu zostało okrojone do przedstawienia informacji związanych z prognozowaną liczbą absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2008/2009⁵.

Wykres 3.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2008/2009

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

³ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VIII-074-41-AM/07) z 20.11.2007

⁴ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VII-074-18-AM/08) z 15.07.2008

⁵ Pismo Departamentu Rynku Pracy MPiPS informuje, iż dane dotyczące prognozowanej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2008/2009 zostaną przekazane w połowie sierpnia 2009. W tym terminie znane są już rzeczywiste liczby absolwentów.

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia, wzrasta odsetek uczniów kształconych w szkolnictwie zawodowym. Wzrasta liczba absolwentów techników i zasadniczych szkół zawodowych (patrz *Wykres 1, 2 i 3* oraz *Tabela 2*). Udział absolwentów liceów ogólnokształcących i profilowanych – nie dających wykształcenia zawodowego - w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w dalszym ciągu wynosi ponad 70%, pomimo malejącej liczby absolwentów liceów profilowanych.

Prognoza na rok szkolny 2008/09 wskazuje, że ich udział w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zmaleje do 59% (patrz *Wykres 2 i 3*)

W szkolnictwie zawodowym powiatu gliwickiego, dominuje kształcenie młodzieży w zawodach generujących bezrobocie. Niektóre z tych zawodów stale deformują rynek pracy. Prawie 67% kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe (92% ogółu absolwentów) (patrz *Tabele 1, 2, 4 i 5*).

Wśród 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów, znalazło się aż 10, które są aktualnie kształcone w szkołach powiatu gliwickiego: *technik mechanik (311502)*, *kucharz małej gastronomii (512202)*, *technik elektryk (311302)*, *asystent ekonomiczny [zawód szkolny: technik ekonomista] (341902)*, *sprzedawca (522107)*, *cukiernik (741201)*, *górnik eksploatacji podziemnej (711101)*, *fryzjer [zawody szkolne: fryzjer, technik usług fryzjerskich] (514102)*, *technik informatyk (312102)* oraz absolwenci liceów ogólnokształcących i profilowanych (przyjmujemy, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu”) (patrz *Tabele 4 i 5* oraz *Tabele 10 i 11* części I Raportu – str.14).

Na 19 kierunków kształcenia zawodowego tylko 1, to zawód deficytowy: *Elektromonter instalacji elektrycznych (724301)* (patrz *Tabela 1 i 3*). Niepokojący jest jednakże fakt, że ani w bieżącym, ani w przyszłym roku szkolnym żaden absolwent tego kierunku nie zasili rynku pracy.

Tabela 1. Liczba kierunków kształcenia w powiecie gliwickim z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2007/08

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba kierunków kształcenia		
	ogółem*	zawody deficytowe	zawody nadwyżkowe
techniczne	10	0	6
zasadnicze zawodowe	19	1	13
licealne**	6	-	6
razem kierunków	35	1	25

* wartości dla grup zawodowych: deficytowych, nadwyżkowych i równoważnych

** ogólnokształcące i profilowane - kierunki nie dające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Ustalenie liczby kierunków kształcenia z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe w okresach rocznych stanowi podstawowe źródło informacji o procesie dostosowywania edukacji

do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia. Chodzi nie tylko o zmniejszenie liczby kierunków, które prowadzą do bezrobocia, a zwiększenie tych kierunków, które powodują wzrost zatrudnienia, lecz także śledzenie procesu przystosowywania edukacji do potrzeb rynku pracy w dłuższym przedziale czasu.

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2007/08 i 2008/09

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba absolwentów					
	ogółem*		zawody deficytowe		zawody nadwyżkowe	
	2007/08	2008/09**	2007/08	2008/09**	2007/08	2008/09**
techniczne	56	167	0	0	30	24
zasadnicze zawodowe	88	99	0	0	73	87
licealne***	372	390	0	0	372	390
razem	516	656	0	0	475	501

* wartości dla grup zawodowych: deficytowych, nadwyżkowych i równoważnych

** wielkości prognozowane

*** ogólnokształcące i profilowane - kierunki nie dające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 3. Ranking zawodów deficytowych w powiecie gliwickim w roku 2008, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2007/08 i 2008/09 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2007/08	Rok szkolny 2008/09
1	724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	1,9167	0	-1,9167	MAX	0	0

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 4. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2008, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2007/08 i 2008/09 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu równego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2007/08	Rok szkolny 2008/09
1	000000	Bez zawodu*	0	89,75	89,75	0	372	390
2	311502	Technik mechanik	0	5,42	5,42	0	0	11
3	711101	Górnik eksploatacji podziemnej	0	3,83	3,83	0	0	17
4	311302	Technik elektryk	0	2,75	2,75	0	0	0
5	514102	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	0	1,67	1,67	0	4	2
6	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	0	1,25	1,25	0	14	13

* absolwenci liceów ogólnokształcących i profilowanych w statystyce traktowane są jako osoby bez zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 5. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2008, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2007/08 i 2008/09 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2007/08	Rok szkolny 2008/09
1	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,08	9,33	9,25	0,01	0	0
2	741201	Cukiernik	0,17	3,50	3,33	0,05	6	6
3	512202	Kucharz małej gastronomii	0,17	3,00	2,83	0,06	12	13
4	312102	Technik informatyk	0,17	2,58	2,42	0,06	17	0
5	522107	Sprzedawca	2,33	26,17	23,83	0,09	23	23
6	721303	Błacharz samochodowy	0,17	1,50	1,33	0,11	5	3
7	714103	Malarz – tapeciarz	0,17	1,08	0,92	0,15	0	2
8	341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	0,25	1,58	1,33	0,16	0	6
9	722204	Ślusarz	1,92	8,67	6,75	0,22	0	0
10	741203	Piekarz	0,58	2,50	1,92	0,23	3	0
11	343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	0,67	2,83	2,17	0,24	13	7
12	742204	Stolarz	0,50	1,50	1,00	0,33	0	2
13	714201	Lakiernik samochodowy	0,17	0,33	0,17	0,50	6	6
14	712102	Murarz	1,67	3,00	1,33	0,56	0	0

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

IV. WNIOSKI

1. Liczba bezrobotnych systematycznie spada od I-półrocza 2005 roku i na koniec 2008 roku była 2,5 razy mniejsza niż w 2005.
2. Największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych – podobnie jak w końcu 2005 roku - stanowią osoby bez zawodu (26%). Grupę tę charakteryzuje znaczna fluktuacja, o czym świadczy niewielki wskaźnik długotrwałego bezrobocia.
3. Należy zmienić strukturę kształcenia – w tym kształcenia zawodowego – i kształcić w zawodach deficytowych lub równoważnych, a nie nadwyżkowych.
4. W porównaniu z końcem roku 2005, w dalszym ciągu wśród zawodów nadwyżkowych o wysokim wskaźniku intensywności nadwyżki zawodu oraz znaczącej nadwyżce podaży siły roboczej znajdowały się głównie zawody na poziomie wykształcenia średniego lub wyższego, natomiast wśród zawodów deficytowych o wysokim wskaźniku intensywności deficytu zawodu oraz znaczącym deficycie podaży siły roboczej znajdowały się zawody robotnicze.
5. Do opracowania prognozy na kolejne lata konieczne jest uzyskanie nie tylko aktualnej (z danego roku szkolnego) i prognozowanej liczby absolwentów poszczególnych zawodów kształconych w szkołach ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego, ale również liczbę uczniów kształconych w tych zawodach. Taka informacja pozwoli na określenie, w których zawodach będzie rosło kształcenie, a w których będzie malało lub zaniknie całkowicie.
6. Opracowywanie raportów rocznych powinno się kończyć w I kwartale następnego roku, a nie pod koniec półrocza, kiedy większość informacji prognozowanych jest już nieprawdziwa.
7. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych będzie można sformułować dopiero po opracowaniu w kolejnych latach raportów rocznych zawierających oprócz analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych za dany rok kalendarzowy (2 badania), również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu gliwickiego. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć jako **proces** systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy.